

Michelle Visser

*Het huis met de
blauwe luiken*

ISBN 978-90-225-7249-8

ISBN 978-94-023-0389-6 (e-boek)

NUR 301

Omslagontwerp: Johannes Wiebel | Punchdesign

Omslagbeeld: © Shutterstock

Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2015 Michelle Visser en Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

‘*Félicitations*, madame Beekman.’ De notaris klemt het metalen ringetje met sleutels tussen de toppen van zijn wijsvinger en duim en houdt het in de lucht.

Loes pakt ze aan. ‘*Merci*.’ Gelukkig klinkt haar stem minder beverig dan ze zich van binnen voelt. Ze produceert zelfs een kleine glimlach.

De man strijkt over zijn aan zijn schedel plakkende grijze haar, staat op en maakt een halve buiging. Het galante gebaar laat niets aan duidelijkheid te wensen over: wegwezen, ik heb nog meer te doen.

Een minuut later staat ze op straat, op de smalle stoep langs een van de hoofdstraten in Roanne; de provincieplaats die in deze contreien van Frankrijk het centrum van civilisatie vormt. De auto’s razen langs, de groene lichtreclame van de *pharmacie* aan de overkant knippert en een oude man met een stokbrood in zijn hand wringt zich langs haar heen. Anneloes doet een halve stap achteruit zodat haar rug tegen de muur van het notariskantoor aandrukt en mompelt: ‘*Pardon*.’ De bejaarde Fransman mummelt wat en negeert haar verder.

Ze haalt diep adem en zegt halffluid: ‘Goed. Op weg dan maar.’ Met haar hand tegen haar handtas, waarin ze de sleutels weet, loopt ze naar haar auto.

Op de parkeerplaats opent ze de deur van haar rode, tweedehands Renault Kangoo en ploft neer op de zitting. Ze trekt de deur met een klap dicht en blaast uit. Het voelt alsof ze leegloopt; niet alleen de lucht verlaat haar lichaam maar ook haar energie en vastberadenheid. Een moment voelt ze zich duizelig en erg moe.

Ze staart door de voorruit naar mensen die parkeren of weggrijden, en naar de straat waardoor mannen, vrouwen en kinderen zich naar hun bestemming haasten, zonder ze echt te zien. Na een poosje knippert ze het waas voor haar ogen weg en merkt dat de laatste wolken voor de zon zijn verdwenen.

Loes ritst haar tas open, dwaalt met haar vingers over de sleutelbos van haar nieuwe huis en pakt de brillendoos. Gucci staat er met grote letters op, net als op de pootjes van de zonnebril; een van de weinige restanten uit haar vorige leven, haar leven in Nederland. Maar een fijne zonnebril is niet iets om zomaar afscheid van te nemen, in tegenstelling tot een echtgenoot, denkt ze wrang, dus is haar vertrouwde Gucci met haar meegereisd. Loes schuift de bril op haar neus, draait de autosleutel om, opent het raam een stukje en rijdt de parkeerplaats af.

Ze laat de drukte van Roanne snel achter zich en rijdt naar het zuiden, naar haar nieuwe woonplaats. Ze opent het raam verder zodat de warme wind door haar haren blaast en het zweet in haar nek opdroogt. Het is begin mei, en zomers warm.

Loes draait aan de knop van haar autoradio tot ze *Nostalgie* heeft gevonden: het station dat afwisselend Engelstalige en Fransstalige liedjes uitzendt, voornamelijk oude hits. Een haar onbekend Frans zuchtmeisje fluistert zwoele teksten Loes' oor binnen,

en de geur van gras, warme aarde en een vleug mest bereikt haar neus. Ze trapt het gaspedaal dieper in en haalt een trage Renault 4 in, een stokoude auto met een al even oud dametje erin. Daarna legt ze haar handen losjes om het stuur, neuriet mee met de radio en beziet het prachtige landschap.

De weg is bijna leeg, de enige auto voor haar slaat bij de kruising af in de richting van het dorpje Bully. De groene heuvels golven aan weerskanten. Links, uit het zicht, stroomt de Loire. In de weilanden staan hier en daar wat koeien; stevige witte dieren die heerlijk vlees opleveren. Rode klaprozen duiken op uit het hoge gras, tussen witte en paarse bloemen waarvan ze de namen niet kent. Loes draait de muziek wat harder bij een bekend nummer en zingt luidkeels mee. Een boer op een tractor komt haar over de andere weghelft tegemoet. Hij heeft geen oog voor haar maar rijdt in zijn kalme tempo verder, en dat is precies waarom ze op deze streek verliefd is geworden. Alles waar ze van houdt, waarvan ze instinctief voelde dat ze het nodig had om zichzelf te hervinden na de scheiding, is hier; op deze plek, op dit moment. De wind, de geuren, de rust. Alles is een genot voor de zintuigen en een balsem voor de gekwetste ziel. Het is hetzelfde gevoel dat een wellnessvakantie met elke dag yoga en massages en pure, uitgebalanceerde voeding oplevert, maar hier ligt dat gevoel elke dag voor het oprapen; ze hoeft alleen maar wakker te worden en diep in te ademen.

Ze graait tussen de losliggende cd's tot ze de juiste heeft gevonden, steekt die in de cd-speler, zoekt het juiste nummer op en blèrt mee met Michael Blublé: 'T'm feeeeeeeeling goooood!'

De laatste kilometers naar Pommiers rijdt ze langzaam, en ze wordt een paar keer ingehaald. Zelf moet ze uitwijken voor een

loslopende kip. Ze drukt kort op de claxon waarna het dier de berm in vlucht en door een gat in het gaas terugkeert naar het erf waar het thuishoort.

Ze passeert een vennetje naast een boerderij, en ziet verderop de conglomeratie van enkele tientallen huizen die het dorp Pommiers vormt. Het ommuurde middeleeuwse dorpshart inclusief de toren van de abdijkerk steken erboven uit. Vlak voor het dorp slaat ze af naar een oprit van rode steenslag. Na twintig meter parkeert ze de auto midden op het erf en blijft met kloppend hart zitten. Ze doet de radio uit en luistert naar de geluiden: het gerasp van kettingzagen ergens verderop, en het geblaf van een hond. Verder zijn er alleen de wind die de boombladeren laat ritselen, en de zoemende en tsjirpende insecten. Hoog in de lucht zweeft een buizerd die een schrille kreet uitstoot. Het zijn dezelfde geluiden die Loes de eerste keer hoorde toen ze in Frankrijk was, als achtjarige samen met haar ouders in hun tent op een kleine camping aan een riviertje. Sindsdien is ze vaak in dit land geweest, op het platteland en in grote steden. Maar veel dingen zijn precies hetzelfde gebleven als die eerste keer dat ze ze zag en beleefde.

Loes stapt uit. Haar sandalen staan op eigen bodem, op háár terrein; het is een kippenvelmoment. En voor haar ligt het huis waarmee alles is begonnen.

Toen ze hier enkele maanden geleden voor het eerst langsreed, werd ze op slag verliefd op het romantische, wat verwaarloosde pand met zijn door klimop overwoekerde muur en de lichtblauw geverfde luiken aan weerszijden van elk raam. Ze was alleen, somber gestemd en misschien zelfs licht depressief, parkeerde haar gehuurde auto in de berm, stapte uit en voelde hoe in de winterlucht al een aankondiging van het vroege voorjaar was te bespeuren. Ze

rook de aarde die ontdooid en vochtig was, klaar voor een seizoen van nieuw leven, en ze begon te dromen. Over een nieuw leven voor haarzelf, op haar negenendertigste. Zonder bagage. Op een plek waar niemand haar kende en waar ze zichzelf zou kunnen hervinden en haar nieuwe bestaan kon vormgeven. Toen pas zag ze het bord dat half schuilging achter de begroeiing: À VENDRE.

De gelovige jeugd van haar ex Edward bleek in hun gedeelde jaren ook in haar zijn sporen achtergelaten te hebben, want de harten op haar armen kwamen omhoog en ze voelde in haar hart en hoofd iets wat van buiten leek te komen en haar indringend toefluisterde dat dit, hier, met een bedoeling op haar pad kwam. Een soort zeker-weten dat ze voor zichzelf wat lacherig afdeed en over de telefoon niet noemde toen ze haar ouders over haar impulsieve besluit vertelde, maar dat haar de moed gaf om te doen wat haar hart haar ingaf.

Loes laat haar ogen over het huis dwalen, haar huis. Ze ademt diep in en een gevoel van geluk verspreidt zich door haar borst. Ze grist haar tas van de rijdersstoel en haalt de sleutelbos tevoorschijn. Langzaam loopt ze over de lange, wat hellende oprit naar het huis. Het grove regionaal gedolven grind is breed voor het huis uitgestrooid. Gras- en onkruidpollen groeien ertussendoor, nu nog hun plek bevechtend op het zware, verdringende grind; maar de randen, waar het steenslag overgaat in hoog gras, laten zien dat tuinieren hier een absolute noodzaak is. Wie niet wiedt of verdelgt, ziet zijn erf dag na dag overwonnen worden door het weligtierende groen.

Loes constateert het met haar Nederlandse oog voor netheid en orde, en zet de twee laatste stappen die haar van de voordeur

scheiden. Van dichtbij bekijkt ze het droge hout van de deurpost en de kozijnen, met daarop de half losgelaten verf. De muren zijn van koele, decimeters dikke stenen. Ze herinnert zich de kelderachtige lucht in de verlaten binnenruimtes en verheugt zich erop die weer te ruiken voor ze die zal vervangen door de geur van een knus, levend huis vol lavendel en stoofschotels met knoflook en kruiden.

De sleutel knarst in het slot, maar het mechaniek wil niet meewerken. Loes trekt aan de klink, vervolgens duwt ze hard, net zolang tot ze aanvoelt hoe deze deur geopend wil worden. Piepend geeft die uiteindelijk mee en onthult een gang met een stenen vloer en smoezelige muren. ‘Smeerolie,’ mompelt ze. Het huis stond enkele jaren leeg, vertelde de makelaar, en daarvoor was het van een oude weduwe. Het is dringend toe aan een opknappbeurt en aan liefdevolle bewoning.

Loes loopt met trage passen naar binnen, maar niet omdat ze bang is of omdat ze spijt voelt van haar impulsieve aankoop; ze loopt langzaam omdat ze alles heel bewust wil meemaken. Ze denkt terug aan de paar lessen mindfulness die ze ooit heeft gevolgd en past de half vergeten technieken toe om niks te missen of te vergeten van wat een historisch moment in haar leven is.

De lucht in huis is muf en kil. De dikke muren houden de warmte van de zon buiten, en in de winter de vrieskou. Loes wrijft over haar blote armen. ‘Morgen mijn vest meenemen,’ zegt ze hardop om met haar stem de ruimte te veroveren. Ze kijkt naar de vloertegels waarvan het glazuur deels is afgesleten. Hoe lang zouden ze er al liggen? Tientallen jaren, op z’n minst. De geur in huis is dezelfde als toen ze met de makelaar ging kijken: krijt en vocht, met een vleugje viezigheid dat doet denken aan

vergeten en weggroeiende groente, of misschien aan uitwerpselen van dieren.

Loes veegt met haar hand een paar lange stofdraden weg die van het plafond omlaag hangen, en opent de deur aan de linkerkant. Net als de eerste keer dat ze hier kwam, stroomt het warme daglicht door het kleine raam de ruimte binnen. Maar ook al schijnt de zon volop, de kamer blijft wat schemerig; op grauwe dagen zal hier de hele dag lang een lamp moeten branden. Dit was de woonkamer van de vorige bewoonster en van alle vertrekken het meest leefbare, herinnert ze zich.

Tegen de muur staat een logge radiator die met een buizenstelsel is verbonden met de andere radiatoren in huis en met de moederhaard in de keuken. De centrale verwarming lijkt zo uit een museum te zijn gehaald, maar doet het, verzekerde de makelaar. Loes is blij dat de zomerperiode aanbreekt waarin ze het huis niet of nauwelijks hoeft te verwarmen, want de moederhaard wordt niet gevoed door gas of olie maar door een kolenvuur dat ze zelf zal moeten aansteken en bijhouden. Ze zal tijd nodig hebben om daarmee om te leren gaan, of om na te gaan of ze het kan vervangen door een moderner verwarmingssysteem.

De woning is niet helemaal leeg opgeleverd. Enkele meubelen herinneren aan de vorige bewoonster: een stevige houten eettafel met vier rechte stoelen, een wankel krukje, een buffetkast en een sofa. Alles is bedekt met een grijs laagje stof; op het tafelblad ziet ze de afdrukken die haar eigen vingers maakten toen ze de vorige keer testte hoe stevig de tafel nog was. Tegenover de radiator staat een bank, gemaakt voor het postuur van gedrongen Fransen. De stoffen bekleding oogt muf en vlekkerig en de zitting is doorgezakt, en Loes besluit het ding zo snel mogelijk weg te doen. Maar

de eettafel met stoelen en de rest van de spullen zijn ouderwets maar simpel en passen hier goed.

Loes opent de dubbele vensters en snuift de landelijke geur diep op. Ze leunt voorover en plaatst haar ellebogen op de brede vensterbank in de buitenmuur en bestudeert het gele aangroei op het grauwe steen – is het een soort mos of een schimmel? Dan staart ze over haar eigen terrein naar het landschap van velden en een enkel boerenhuis verderop. In het weiland dat aan haar erf grenst, grazen een paar blonde koeien.

Ze is alleen en heeft de vrijheid en de ruimte om te doen wat ze wil, al was dat in haar bloetje zingend en juichend ronddansen, maar ze is niet verstoken van menselijk leven. Het dorp ligt nog geen kilometer verderop, en nog dichterbij zijn enkele huizen en boerenbedrijven. Een gevoel van intens geluk overspoelt haar.

Na een paar minuten knippert ze met haar ogen en keert terug naar de werkelijkheid. Er moet nog veel gebeuren voor het huis daadwerkelijk het paradijsje is dat ze er nu al in ziet.

Ze werpt een onderzoekende blik op de luiken aan weerskanten van het kozijn. De verf bladdert, maar dat past hier wel en de tint is een intens, vrolijk makend hemelsblauw. De luiken zijn met een in de muur vergrendeld ijzeren haakje vastgezet zodat ze niet klapperen in de wind. Loes leunt ver naar buiten en laat haar vingers over een ijzeren haak van grof smeedwerk glijden.

Ze laat haar blik nogmaals over haar erf dwalen maar niet langer dromerig.

Verderop staat een stenen schuur met ongeveer dezelfde afmetingen als het huis. Wellicht is die ooit gebruikt voor agrarische doeleinden, voor grote machines en vee. Van het huis loopt er een elektriciteitsleiding naartoe. Het huis krijgt elektriciteit via een

bovenleiding langs de straat; het is alsof je terugkeert in de tijd, naar een ander, veel kalmer leven. De muren van de schuur waren ooit van een deklaag voorzien, maar daar zijn hele stukken van afgebroken zodat de stenen waaruit de muur is opgebouwd, zichtbaar zijn; willekeurig op elkaar gestapeld materiaal: grote ronde keien, hoekige stukken rots en kleine keitjes zijn min of meer passend tegen elkaar aan gelegd.

De voorzijde van de schuur ligt van de weg af en wordt afgesloten door grote deuren van oud hout met verroest beslag. Kieren geven ruimte voor hagedissen en andere dieren om zich binnen te nestelen. Een halvemaaanvormig raampje in de zijkant heeft zijn glas allang verloren en bestaat enkel nog uit een verroeste omlijsting. Ze heeft tijdens haar eerdere bezoek een snelle blik naar binnen geworpen en weet dat de schuur halfvol staat met allerlei werktuigen, het ene nog ouderwets en meer kapot dan het andere, maar dat is van later zorg.

Ze doorloopt de rest van de benedenverdieping. De keuken is spartaans ingericht maar biedt een zee van ruimte. Hier staat de hout- en kolengestookte moederhaard waarop vroeger gekookt werd en die de radiatoren van heet water voorziet. Een bijkeuken geeft toegang tot de kelder. Aan de andere zijde van het huis is de formele zitkamer met een gemetselde open haard. Openslaande deuren geven toegang tot een betonnen terras aan de zijkant van het huis, met uitzicht op het weiland en de koeien van een naburige boer.

Vanuit de gang loopt een trap met oneven hoge treden naar boven; hij geeft je het gevoel alsof je een beetje aangeschoten bent. Op de verdieping bevinden zich de badkamer en vier slaapkamers.

mers. Een dikke laag stof op de vloer en vitrages van spinnenwebben voor de ramen bekleeden de ruimtes. De kamers zijn van verschillende grootte: twee grote en een wat kleinere, met altijd nog voldoende plek voor een tweepersoonsbed naast de prachtige antieke kleding- en linnenkast die is achtergebleven. Ten slotte is er een kamertje waarin alleen een eenpersoonsbed past. Een van de kamers zal ze als haar eigen slaapkamer inrichten, de andere zijn voor de gasten die ze hier in de toekomst hoopt te ontvangen.

Loes laat haar hand over de dikke buitenmuur gaan en voelt de hobbels en bobbelen onder het verkleurde oppervlak. Op de vloer ziet ze nog de afdrukken van haar eigen schoenen en die van de makelaar.

Om zich heen kijkend beseft ze dat dit huis voor veel mensen een nachtmerrie zou zijn. Al dat vuil, alle gebreken die ze nog niet kent maar die snel aan het licht zullen komen, het gebrek aan luxe en de stilte, die voor mensen uit de Randstad als gekmakend moet klinken. Maar Loes kijkt door het stof heen en ziet wat er zou kunnen zijn als ze hard werkt en niet opgeeft. Zo'n schijnbaar onmogelijke taak die onverzettelijkheid vereist is precies wat ze nodig heeft, wat haar richting kan geven. Ze kijkt door de vuile ruiten naar buiten. Niemand die haar opjaagt en zijn maatstaven aan haar oplegt. Niet langer de noodzaak van telkens weer nieuwe kleding, van méér luxe, van de laatste elektronische foefjes in huis, van uit eten gaan en niet-te-missen borrels bijwonen, van stedentripjes waar je vermoedert van terugkeert dan dat je erheen ging, van afspreken met haar vriendinnen om te moeten opboksen tegen elkaars belevenissen en aankopen. Niet langer het leven dat ze met veel plezier heeft geleefd maar dat nu zo ver van haar af staat.

Ze ademt diep in en uit. Dat oude leven in Wassenaar, aan de

zijde van Edward, lijkt hier bijna onwerkelijk. Ze niest een paar keer, waardoor steeds meer stof opdwarrelt en haar neus prikt, zodat ze de trap wel af moet vluchten.

Schoonmaken, dat is wat haar te doen staat. En boodschappen doen. Voorlopig slaapt ze in het kleine hotel in het stadje Saint-Germain-Laval, een paar kilometer verderop. Na nog een lange, tevreden blik door de gang met aan weerszijden de keuken en de kleine zitkamer, trekt Loes de voordeur weer achter zich dicht. De ramen laat ze open zodat de muffe lucht uit het huis kan trekken.

Gelukkig beschikt de supermarkt in Saint-Germain-Laval over grote boodschappenkarren, want Loes vergaart volop. Ze begint bij de schoonmaakafdeling en stapelt emmers, sponzen, doekjes, handdoeken en droogdoeken, flessen met schoonmaakmiddelen, een wasrek, handzeep, grote pakken keukenrollen en toiletpapier, schrobborstels en plastic handschoenen in haar kar. Bij de schoonmaakmiddelen schiet haar een opmerking van de makelaar te binnen. Hij liet haar de plek zien waar de septic tank was ingegraven. De plek is goed gekozen, achter het huis, omringd door bosschages. Eigenlijk wist ze amper wat een septic tank was, al had ze de term wel eens gehoord. Om niet als een naïeve en onwetende buitenlander over te komen, knikte ze begrijpend toen de makelaar haar het een en ander vertelde over het legen, maar hoe, wat of wanneer bleef onduidelijk. En toen ze weer terugliepen naar de voorzijde van het huis, benadrukte hij dat ze speciale schoonmaakmiddelen moest gebruiken om de biologische processen in de tank niet te verstoren.

Via internet heeft ze sindsdien haar kennis over verschillende aspecten van het landelijke leven vergroot. Zo weet ze inmiddels

dat grote delen van Frankrijk niet over een riolering beschikken. Daarvoor zijn die septic tanks aangebracht, waarin het keuken-, badkamer- en toiletwater van een huishouden verdwijnen. Bacteriën in de tank scheiden de inhoud in een bezinksel en helder water; het laatste stroomt via een ondergrondse buis weer in de natuur, en het bezinksel moet eens in de zoveel tijd verwijderd worden door een gespecialiseerd bedrijf.

Loes wil er niet aan denken hoe dat eruitziet, maar beseft het belang van milieuvriendelijke middelen. De fles chloor die ze al in haar karretje had geplaatst, zet ze dus weer terug. Met aandacht leest ze de etiketten op de flessen. Op sommige staat duidelijk aangegeven dat de middelen geschikt zijn voor een septic tank, maar maken die ook goed schoon? Ze twijfelt nog even maar kiest dan toch voor de milieuvriendelijke varianten; ze kan beter goed uitzoeken hoe het echt zit met die tank, voor ze grote schade veroorzaakt aan het systeem.

In het volgende gangpad pakt ze kaarsen en een zak waxine-lichtjes. Voor de gezelligheid, maar ook voor als de stroom uitvalt, want in een gebied vol bovenleidingen waar het flink kan spoken, is de elektriciteitsvoorziening niet altijd betrouwbaar.

Lang geleden – ze was pas zeventien, net klaar met de havo en nog niet toe aan een vervolgopleiding – was ze een jaar au pair bij de familie Rochet. Die woonden in Lille maar brachten regelmatig een weekend of een vakantie in een familiehuis op het platteland door, enigszins vergelijkbaar met haar huis in Pommiers. Loes verbaasde zich toen over deze manier van leven die enerzijds zo dicht bij haar ouderlijk huis in Zoetermeer lag, nog geen achthonderd kilometer ver, en anderzijds zo anders dan alles wat ze kende. Maar al snel ging de verbazing over in verrukking, en ze ontdekte

dat er maar heel weinig nodig is voor een prettig leven: een houtvuur, een stevige eenpansmaaltijd, een fles wijn en gezelschap. En kaarsen voor het geval de stroom uitviel.

Een negentienjarige neef van de familie maakte een van die weekenden tot misschien wel het meest romantische dat ze ooit meemaakte. Het waren twee dagen van handen vasthouden, tegen elkaar aangeleund bij het kampvuur zitten, en zoenen en fluisteren in het donker. Haar hart stond in vuur en vlam maar helaas bleef het bij dat ene weekend en zag ze hem nooit weer. Later besefte ze dat ze misschien niet de eerste of laatste au pair was die hij een aangenaam weekend bezorgde.

Na dat jaar in Lille spoedde haar leven zich voort over een heel ander pad, maar de laatste tijd dacht ze vaak terug aan Lille. Ze kan zich verbeelden dat ze de tussenliggende jaren, het grootste deel van haar leven, kan uitvlakken als onbelangrijk, en die ooit ingeslagen weg weer kan opzoeken om verder te gaan. Onrealistisch natuurlijk, want ze is niet meer dat meisje van zeventien, maar toch biedt die gedachte haar houvast in deze periode van grote veranderingen.

Loes legt nog een extra pak kaarsen en lucifers in haar kar, en loopt verder. 'Goed. Nu wat eten en drinken,' mompelt ze tegen zichzelf, en ze voelt haar maag rommelen. Sinds die ene croissant als ontbijt en een appel in de auto heeft ze niets meer gehad.

Ze loopt met haar al flink volgepakte winkelwagen naar de groenteafdeling. Appels, tomaten en een komkommer vinden hun weg naar de kar. Uit een hoge rieten mand kiest ze een vers stokbrood; niet zo'n bleek geval als je in de Nederlandse supermarkt kunt kopen, maar een dubbelgebakken exemplaar met een rafelige, dikke korst. Nog lang niet zo lekker als die van een wille-

keurige dorpsbakker, maar toch loopt het water haar al in de mond en ze breekt een stuk af om de ergste honger te pareren.

In de volgende gangpaden pakt ze een sixpack met houdbare melk, eieren, roomboter en een doosje camembert. Ineens heeft ze haast dus ze spoedt zich door de andere gangen. Een grote cake, een pak koffie, filterzakjes en suiker, chocolade, noten, flessen water en wijn belanden bij de rest van de boodschappen. In een ander gangpad zoekt ze tussen de elektrische apparaten een koffiezetapparaat uit; ze verlangt naar de uitdagingen die haar te wachten staan maar kan die alleen aan met sterke koffie. Ze herschikt haar boodschappen om de doos een plek in haar kar te kunnen geven, en duwt met moeite de zware kar de bocht om, richting kassa. Uit het tijdschriftenrek kiest ze een *Paris Match* en een *Marie France*; zonder televisie is leesvoer essentieel.

Het is bepaald niet goedkoop, die volle kar, maar Loes pint zonder een centje pijn. Ze heeft zo goed als niets meegenomen van haar bezittingen in Nederland – de opslagruimte in Zoetermeer en de zolder van haar ouders' huis staat vol dozen met dure kleding en schoenen, cd's en films, meubelstukken en een grote collectie parfums en sieraden – maar de scheiding heeft haar een flinke buffer op haar spaarrekening opgeleverd. Niet dat ze rijk is, volgens haar oude maatstaven in elk geval, maar ze heeft voldoende om een tijdlang zonder zorgen te kunnen leven, want het huis met de blauwe luiken kostte slechts een fractie van wat ze aan de verkoop van hun huis in Wassenaar heeft overgehouden. Ze bergt haar pinpas op en pakt een aanvraagformulier voor de *carte de fidélité* mee, een soort bonuskaart.

'*Bonne journée*,' zegt het kassameisje vriendelijk.

'*Au revoir*,' groet Loes terug.

2

Het licht en de warmte van de zon overvallen haar wanneer ze de airconditioned supermarkt verlaat. De autodaken weerkaatsen schelle schitteringen, en Loes knijpt haar ogen half dicht. Ze duwt de zware kar met een wijde boog naar haar Kangoo, pakt de boodschappen in dozen en scheurt nog een stuk van het stokbrood af. Haar kaken moeten echt aan het werk op die harde korst, maar het smaakt zo lekker. Ineens schiet Loes in de lach, waarbij ze stukjes klef brood om zich heen sproeit. Een jaar geleden haalde ze, net als haar vriendinnen, haar neus op voor alles wat niet hip of exquisite was en nu staat ze te schrokken op een sfeerloze parkeerplaats – en weet je wat? Het is heerlijk.

Het is al ver in de middag als ze de auto haar erf in Pommiers weer op rijdt. Volgens het display is de buitentemperatuur gestegen tot 28 graden, en even voelt ze de verleiding om het werk uit te stellen tot morgen, nu een stoel in de schaduw te zetten en met een drankje en de *Paris Match* te gaan genieten.

‘Niks ervan, meisje,’ spreekt ze zichzelf vermanend toe. ‘Aan de slag jij.’ Ze parkeert de auto vlak bij het huis, opent de ramen en de achterklep en zet de radio aan zodat ze die in huis kan horen. Dan draagt ze de boodschappen het huis in.

Met een emmer sop boent ze de aanrechten in de keuken en de

houten tafel en stoelen in de zitkamer schoon. Lagen stof en halfvergane insecten veranderen het schuimende sop in een mum van tijd in grijs rioolwater.

Loes leegt de emmer in de gootsteen in de keuken, spoelt die om en hangt het doekje te drogen. ‘Prima. En nu eten, ik barst van de honger.’ Tegen zichzelf praten is nooit haar gewoonte geweest, maar in zo’n groot, leeg huis, met de burens een heel eind verderop, ga je dat kennelijk vanzelf doen. ‘Brood, boter en zo’n lekker kaasje,’ somt ze op terwijl ze het water al in haar mond voelt komen.

Omdat ze buiten nog geen meubels heeft staan, eet ze binnen. Bij gebrek aan servies neemt ze de etenswaren zo mee naar de kamer en legt ze op tafel. Gelukkig was ze zo slim om in de winkel een groot mes in haar kar te gooien. Daarmee snijdt ze een stuk brood af dat ze royaal belegt met camembert. Een glaasje wijn zou heerlijk zijn, maar dat is niet slim, dan komt er van werken niets meer terecht. Dus houdt ze het verstandig bij bruisend mineraalwater dat ze zo uit de literfles drinkt, waardoor het prikt in haar neus en de tranen haar in de ogen schieten.

Op de achtergrond hoort ze de autoradio – die moet ze zo weer uitzetten, anders heeft ze straks een lege accu.

Ze loopt naar het raam en staart naar buiten. Haar ogen volgen twee zwaluwen die door de lucht scheren. Ze maken telkens een duikvlucht door het kapotte zijraampje de grote schuur in. Zou er misschien een nestje zijn? Het is er de tijd van het jaar voor. Vreugdevolle verwachting verspreidt zich door Loes’ borst. Ze stopt nog wat brood in haar mond – te veel maar het smaakt zo heerlijk.

Dan hoort ze voetstappen over het grind naderbij komen die